

Curtea Supremă de Justiție
DECIZIE

09 februarie 2021

mun. Chișinău

Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție în componența:

Președinte – Timofti Vladimir,

Judecători – Boico Victor, Toma Nadejda, Țurcan Anatolie, Cobzac Elena,

a judecat, fără citarea părților, în baza materialelor cauzei, recursul ordinar declarat de către avocatul Talmaci Mariana în numele inculpatului împotriva deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 30 octombrie 2019, în cauza penală în privința lui

Ursu Iurie xxxx, născut la xxxxxxxx.

Termenul examinării cauzei:

Prima instanță: 20.05.2016 – 30.03.2018;

Instanța de apel: 07.05.2018 – 13.09.2018;

05.07.2019 – 30.10.2019;

Instanța de recurs: 05.04.2019 – 28.05.2019;

31.01.2020 – 09.02.2021.

A C O N S T A T A T :

1. Prin sentința Judecătoriei Chișinău, sediul Ciocana din 30 martie 2018, Ursu Iurie a fost recunoscut vinovat de comiterea infracțiunii prevăzute de art.191 alin.(5) Cod penal și în baza acestei Legi, i-a fost stabilită pedeapsa de 10 ani de închisoare în penitenciar de tip închis, cu privarea de dreptul de a ocupa funcții și a exercita activități în domeniul administrării sau conducerii pe un termen de 5 ani.

Acțiunea civilă a fost admisă și dispusă încasarea din contul lui Ursu Iurie în beneficiul Serviciului Piscicol a prejudiciului material în sumă de 2 434 220 de lei.

Măsura de asigurare a acțiunii civile sub formă de sechestru asupra a ¼ cotă - parte din încăperea cu nr. cadastral xx cu suprafața de 72,3 m², situată în mun. Chișinău, str. xxxxxx, care-i aparține lui Ursu Iurie, aplicată în scopul asigurării reparării prejudiciului cauzat prin infracțiune, a fost menținută.

2. Pentru a se pronunța în cauza dată, în sensul enunțat, prima instanță a reținut că, Ursu Iurie, activând în baza ordinului xxx din 20.06.2008, în funcție de șef a Serviciului Piscicol, a săvârșit infracțiunea de delapidare în proporții deosebit de mari cu folosirea situației de serviciu, în următoarele circumstanțe: în anul 2014, Ursu Iurie, a comandat de la „Editura Statistică” permise de pescuit, valoarea nominală a tuturor permiselor constituind 1 404 000 lei. Fiind verificate datele din evidență contabilă pentru perioada 01.01.2014 - 31.12.2014, la compartimentul venituri și componența mijloacelor speciale obținute în urma realizării permiselor de pescuit amator/sportiv, s-a stabilit că, încasările totale constituie 408 400 lei, inclusiv: luna ianuarie 58 050 lei, luna februarie 39 150 lei, luna martie 142 150 lei, luna aprilie 60 000 lei, luna iulie 109 050 lei. Suma de 408 400 lei, obținută de la realizarea permiselor

a fost depusă direct la contul special al Serviciului, evitându-se înscrierile în registrul de casă. Prin urmare, diferența dintre nominalul de permise procurate și nominalul permiselor realizate, pentru anul 2014 constituie suma de 995 600 lei (1 404 000 - 408 400), sumă ce a fost însușită, prin delapidare de Iurie Ursu.

Tot el, în perioada anului 2015, a însușit prin delapidare bani de la realizarea permiselor de pescuit în sumă de 1 438 590 lei, în următoarele circumstanțe: Pentru anul 2015, Serviciul Piscicol a editat 11300 de permise de pescuit, urmare fiind realizate 11 025 de permise, la valoarea nominală în sumă de 1 806 510 lei. La compartimentul venituri și componența mijloacelor speciale pentru perioada 01.01.2015 - 31.12.2015, în contabilitatea Serviciului Piscicol au fost înregistrate și raportate încasări totale în sumă de 367 890 de lei. Mijloacele bănești în sumă de 1 438 590 lei obținute prin diferența sumelor de 1 806 510 lei ce reprezintă suma pentru permise realizate și 367 920 lei, care este venit reflectat în evidența contabilă, nu au fost reflectate în evidența contabilă a Serviciului Piscicol ca venituri la contul special, au fost însușit prin delapidare de către Ursu Iurie.

Astfel, Iurie Ursu, contrar normelor imperative, n-a organizat evidența corespunzătoare a mijloacelor bănești încasate de la realizarea permiselor de pescuit pentru anii 2014 - 2015, însușind prin delapidare banii în sumă 2 434 190 lei (995 600 lei pentru 2014 + 1 438 590 lei pentru 2015), iar pentru suma de 1 375 000 lei, acumulată de la realizarea permiselor de pescuit pentru anul 2015, pentru a da un aspect legal acțiunilor sale ilegale, a perfectat un contract de împrumut, datat cu 21.09.2015, prin care Iurie Ursu în calitate de persoană fizică a împrumutat de la Serviciul Piscicol suma de 1 375 000 de lei pentru o perioadă de 3 luni, pentru procurarea șalupelor.

3. Sentința a fost atacată cu apel de către avocatul Talmaci Mariana în numele inculpatului, prin care a solicitat casarea sentinței, rejudecarea cauzei și pronunțarea unei noi hotărâri de achitare, deoarece în acțiunile acestuia nu se regăsește componența infracțiunii incriminate.

3.1 În motivarea apelului, avocatul Talmaci Mariana în numele inculpatului a indicat că:

- examinarea cauzei nu a fost imparțială, nu s-a stabilit existența divergențelor în declarațiile martorului acuzării, nu s-a analizat nici o probă a apărării, nu s-a expus la cererea cu privire la nulitatea probei depusă de apărare;

- referitor la acțiunea civilă, aceasta nu a fost probată, nu au fost anexate probe care ar demonstra că suma de bani solicitată a fost luată nemijlocit de Ursu Iurie, nu a fost probată nici lipsa din contabilitate, din punct de vedere juridic, SP nu a suferit nici o pierdere;

- s-a stabilit că permisele au fost încredințate contabilității, responsabile de evidența contabilă și a permiselor fiind cei doi contabili - Oxana Dănuță și Unru Ludmila; în responsabilitatea lui Ursu Iurie nu a existat un act juridic în care era împuternicit cu ducerea evidenței permiselor de pescuit sau cu depunerea banilor la bancă;

- în actul de învinuire este indicată o sumă calculată abstract și imprecisă - 2 434 190 lei, fără a fi reflectată în acte juridice; sustragerea de către Ursu Iurie nu a fost probată;

- SP nu a prezentat proba cu privire la prejudiciul suferit;

- careva scop cupidant nu a fost stabilit, în timpul percheziției la domiciliu nu au fost găsiți bani; nu există o expertiză contabilă care să stabilească cu certitudine prin diferite metode ale contabilității suma unui prejudiciu real suportat de către partea vătămată;

- a fost grav încălcat dreptul părții la apărare, încălcându-se exigențele art.6§1 CEDO și nu a fost numită o expertiză independentă;

- contrar art.281 Cod de procedură penală, ordonanța de punere sub învinuire nu conține careva date despre data, locul, mijloacele și modul de sustragere a sumelor însușite, nu sunt indicate documentele de transfer ilicit și nici cecurile prin care au fost ridicați careva bani în numerar. Astfel, vreun document de ridicare a banilor sau ordin în acest sens, nu au fost prezentate de OUP, consimțământul lui Ursu Iurie de a nu lua la evidență careva sume bănești nu a fost probat de OUP;

- referitor la declarațiile date de inculpat la urmărirea penală, dânsul era în relație de încredere cu contabilă și s-a lăsat convins de a semna un act precum că a împrumutat de la SP suma de 1375 mii lei pentru doar a o ajuta în haosul creat, însă contractul dat fiind unul fictiv nefiind luat la evidența contabilă, ordinul de încasare fiind fără număr, semnat în timpul concediului în mașinam contabilei într-o seară, fapt confirmat de către martorul Coșer. Astfel, fiind semnat la inițiativa contabilei trebuia să confirme careva insuficiențe ce au ieșit din calculul dânsei și a comisei, estimativ inițial fiind de 1 375 000 lei, ca mai apoi să fie recalculat la suma de 2 434 190 lei;

- cu privire la martorul/contabilul Oxana Dănuță, în declarațiile sale a menționat că nu a știut că de la întreprinderea de stat directorul nu are voie să facă împrumut, ceea ce nu corespunde adevărului, reieșind din stagiul său profesional cumulat de ani de experiență, fiind angajat în 2005, anterior lui Ursu Iurie la SP, totodată în explicațiile către inspector în momentul reviziei, dânsa a spus că nu știe de ce nu a luat la evidență facturi fiscale, cele trei, ceea ce la fel fiind o eroare din partea sa. Ursu Iurie nu avea cum să știe de existența cărorva facturi fiscale care nu au fost semnate de către el, la fel nu a emis vreun ordin în sensul dat pentru a fi comandate mai multe premise pentru perioada anului 2015;

- SP conform Regulamentului eliberează permise, iar după cum se invocă de OUP, eliberarea permiselor lipsă nu a fost probată, deci calculul sumei de 995600 este unul nejustificat material. Deoarece realizarea permiselor nu a fost demonstrată și sunt mari dubii cu privire la ce s-a întâmplat în contabilitate, odată ce permisele date nici nu au fost luate la evidență de către contabilitate, iar valoarea nominală nu poate fi solicitată sau calculată ca un prejudiciu adus SP, deoarece nu se cunoaște cu certitudine care au fost realizate, care au fost anulate. Deci, comanda efectuată la Editura Universul, demonstrează doar procurarea unor permise, editate, la costul

stipulat în factură, iar transformarea lor în valoare materială are loc doar la momentul tranzacționării și luarea la evidență contabilă, ceea ce nu a fost probat de către OUP;

- cu referire la depozițiile martorului Isac Oxana, dânsa a menționat că nu au fost prezentate actele primare ce ar permite calculul unei sume fixe, deci cu siguranță, în cazul dat cele indicate de ea sunt bazate pe suspiciuni, iar suspiciunile nu pot fi puse la baza unei acușări, totodată informând că suma este una abstractă. Deci, conform spuselor ei, pe anul 2014 au fost reflectate permise în număr de 5000, iar în realitate au procurate 7500, deci, 2500 nu au fost reflectate, într-un calcul conform apărării, conform metodei de ecuație care a fost aplicată de către acuzare și inspecție, nicidecum aceste permise nu pot fi estimate la suma calculată de către ei, deci, stabilind suma maximală de valoare nominală pe care îl poate avea un permis - 2500 bucăți ori 300 lei, este egal cu 750000 lei. Cu atât mai mult, ar trebui luate în calcul și cele anulate sau nerealizate;

- referitor la mărturiile lui Vlad Ungureanu, dânsul a declarat că nu există vreun act de predare-primire între SP și Ursu Iurie, ceea ce semnifică că un careva raport ce ar permite invocarea dispariției ceva ce i-a fost predat lui Ursu Iurie de către SP la momentul venirii sale în funcție și demisionării, precum că nu a înapoiat careva bunuri ce aparțin sau au aparținut în posesia SP și au fost transmise lui Ursu Iurie, nu există ceea ce este relevant în uza dată;

- ordonanța de începere a urmăririi penale din 21 ianuarie 2016, conform căreia urmărirea penală a fost începută, invocându-se un prejudiciu material calculat fictiv, deci suma indicată în contractul de împrumut 1375 lei, banii calculați de contabilă care după calculele contabilei nu se regăseau, total fiind suma calculată a nominalului permiselor comandate, ceea ce constituia la moment 1 746 360 lei. Deci, în data de 21 ianuarie 2016, lipseau mult mai puțini așa zișii bani, fiind foarte straniu că suma dată creștea treptat, iar SP își majorează în acțiunea civilă neîntemeiat prejudiciul material, fără careva suport juridic documentar sau probant;

- în probarea nevinovăției lui Ursu Iurie, apărarea a solicitat ca SP să prezinte bilanțul contabil pe 2014, 2015, iar aceste rapoarte nu au fost prezentate, ezitându-se în prezentarea Cartei mari. Totodată, careva act de pierdere sau nimicire a registrelor, a dărilor de seama cu privire la permise întocmite de inspecți, care confirmă unanim că au existat, la fel nu au fost prezentate instanței de către SP;

- a fost prezentat Actul inspecției financiare din 10 octombrie 2014 pe perioada anului 2014, 01 ianuarie 2014 - 01 septembrie 2014, semnat de către Ecaterina Mazur, iar prezentul act nu confirmă careva încălcări pe perioada anului 2014 în cadrul SP, ceea ce demonstrează că suspiciunile și concluziile OUP pentru anul 2014 sunt neîntemeiate;

- o altă probă importantă este fișa postului Oxana Dănuță din iunie 2012, unde este stipulat ca fiind responsabil de managementul SP, conducerea procesului de gestionare a patrimoniului SP, asigurarea și controlul asupra păstrării documentelor contabile primare, informație de bază informațională de evidență contabilă precum

și de arhivare, predarea lor în arhiva departamentală. Deci, conform fișei date, responsabil asupra actelor de evidență contabilă se face Oxana Dănuță, iar dânsa nu a semnalat la poliție furtul cărorva acte, falsul cărorva acte sau nimicirea (pentru nimicire sunt acțiuni cu caracter penal stipulat în CP);

- o altă probă este răspunsul SP din 15 iulie 2016, pe perioada anului 2013-2015 careva demersuri către Editura Universul cu privire la tipărirea blanchetelor nu sunt înregistrate la SP;

- importante sunt declarațiile contabilei depuse în instanța de judecată, dânsa a declarat ca nu știa că între administratorul întreprinderii de stat și persoana fizică nu se face contract de împrumut, ceea ce nu corespunde adevărului. La fel, dânsa a declarat că nu știa că actele primare din contabilitate se păstrează timp de 5 ani în arhivă. Acești indici demonstrează că greșelile și neglijența petrecută îi aparțin, inclusiv demonstrează că nu este de natură penală, deoarece ea este în serviciu până în prezent nefiind pusă sub acuzare, fiind direct responsabilă de situația creată;

- cu referire la declarațiile martorului, Unru Ludmila, care a relatat că activează în SP din 2001, atribuțiile fiind să ducă evidența materială și să fie contabil casier. Acest important martor nu a fost audiat de către OUP fiind direct responsabil, de evidența permiselor și întocmirea registrului de casă, care nu a fost ridicat;

- martorul Constantin Coșer a confirmat că Ministerul Mediului îl presa pe domnul Ursu să plece din funcție. A confirmat cele indicate de d-nul Grati, că de safeu nu se folosea Ursu, acces având la acesta doar d-nul Grati, fiind la el în birou;

- după cum s-a demonstrat pe parcursul judecării cauzei a existat o ștampilă facsimil cu semnătura directorului și totodată, toți martorii, în afară de cei din contabilitate, au confirmat că aceste ștampile se aflau în contabilitate, ele se aplicau pe permise. Actul Inspectării financiare tematice efectuate la Serviciul Piscicol, pe perioada 01 ianuarie 2014 - 01 ianuarie 2016, recunoscut în calitate de document prin ordonanța din 26 aprilie 2016, a fost întocmit cu încălcări, reieșind din aceste considerente s-a solicitat anularea probei date, fiind întocmit în absența directorului, fiindu-i prezentat sub formă de expertiză, dar de fapt fiind un act financiar. Totodată, inspectorul financiar ține să concretizeze că nu a fost somat penal, pentru concluziile stabilite în momentul întocmirii acestui act;

- acest act este un rezultat a unei încălcări procesuale, fiind un fruct otrăvit; din conținutul ordonanței din 19.02.2016 privind efectuarea controlului economico-financiar, cu certitudine rezultă că organul de urmărire penală a dispus efectuarea unei măsuri procesuale (controlul economico-financiar) neprevăzute de Codul de procedură penală, or, ordonanța este ilegală, contrară prevederilor art. 254, 255 Cod de procedură penală;

- ulterior efectuării acțiunii procesuale efectuată de către OUP în timpul urmăririi penale, i-a fost adusă la cunoștință lui Ursu Iurie Actul Inspecției financiare în data de 11 aprilie 2016, prin proces-verbal de notificarea a părții cu raportul de expertiză, fiind lezate drepturile sale procesuale de a participa la acțiunea dată, fiindu-i prezentat sub formă de raport de expertiză, proba dată nefiind un raport de

expertiză, după cum se menționează în acest proces-verbal;

- probele anexate la dosar, fișa postului Ludmillei Unru, fișa postului Oxanei Dănuță, denotă că persoanele care erau obligate de a duce evidența permiselor, și evidența contabilă, arhivarea documentelor primare, inclusiv care au dispărut din contabilitate în circumstanțe nestabilite de OUP. Întru confirmarea poziției apărării, aceste fișe care indică direct responsabilitate secției contabile și persoanele care direct au participat la haosul creat, aceste persoane fiind actualmente în funcție, acțiunile lor nefiind încadrate de natură penală, precum nimicire de acte sau fals în acte, atunci cu siguranță acțiunile lui Ursu Iurie nu sunt pasibile de latură penală.

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 13.09.2018, a fost respins apelul declarat, cu menținerea hotărârii fără modificări.

5. Deciziei instanței de apel a fost atacată cu recurs ordinar avocatul Talmaci Mariana în numele inculpatului, iar prin decizia Colegiului penal al Curții Supreme de Justiție din 28.05.2019, a fost admis recursul ordinar declarat de avocatul Talmaci Mariana în numele inculpatului, a fost casată total decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 13.09.2018, în cauza penală în privința lui Ursu Iurie și s-a dispus rejudecarea cauzei în aceiași instanță de apel, în alt complet de judecată

6. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 30 octombrie 2019 a fost admisă cererea de apel declarată de către avocatul Talmaci Mariana în numele inculpatului Ursu Iurie, casată total sentința, inclusiv din oficiu, în baza art.409 alin.(2) Cod de procedură penală, și pronunțată o nouă hotărâre potrivit modului stabilit pentru prima instanță, după cum urmează:

Ursu Iurie a fost recunoscut vinovat de comiterea infracțiunii prevăzute de art.191 alin.(5) Cod penal și i-a fost stabilită o pedeapsă sub formă de închisoare pe un termen de 10 (zece) ani, cu executarea acesteia în penitenciar de tip închis, cu privarea de dreptul de a ocupa funcții și de a exercita activități în domeniul administrării persoanelor juridice pe un termen de 5 (cinci) ani.

A fost soluționată soarta corpurilor delictive.

A fost admisă parțial acțiunea civilă înaintată de către reprezentantul legal al Serviciului Piscicol și a fost încasat de la Ursu Iurie în beneficiul Serviciului Piscicol prejudiciul material în sumă de 2 434 190 (două milioane patru sute treizeci și patru de mii una sută nouăzeci) de lei.

A fost menținută măsura de asigurare a acțiunii civile sub formă de sechestrul asupra a ¼ cotă – parte care-i aparține lui Ursu Iurie din încăperea cu nr. cadastral xxx cu suprafața de 72,3 m.p. din mun. Chișinău, str. xxxxxx în scopul asigurării reparării prejudiciului cauzat prin infracțiune.

6.1 Instanța de apel a statuat că: prima instanță nu a constatat și descris corect fapta incriminată lui Ursu Iurie, și anume infracțiunea prevăzută de art.191 alin.(5) Cod penal, după semnele calificative „însușirea ilegală a bunurilor altei persoane încredințate în administrarea vinovatului, săvârșită în proporții deosebit de mari”.

În acest context, instanța de apel a reținut că potrivit rechizitoriului, acțiunile lui Ursu Iurie au fost calificate în baza art.191 alin.(5) Cod penal, pentru faptul că „...

contrar normelor imperative intenționat nu a organizat evidența corespunzătoare a mijloacelor bănești încasate de la realizarea permiselor de pescuit pentru anii 2014-2015, pentru a avea posibilitatea însușirii banilor în sumă de 2 434 190 lei (995 600 lei (2014) + 1 438 590 lei (2015)), fapt prin care a cauzat un prejudiciu în proporții deosebit de mari în cuantum de 2 434 190 lei ”.

Totodată, prima instanță a ajuns la concluzia că, în acțiunile lui Ursu Iurie sunt prezente elementele infracțiunii incriminate, constatând existența faptei atribuită prin rechizitoriu, reținând că „...contrar normelor imperative intenționat nu a organizat evidența corespunzătoare a mijloacelor bănești încasate de la realizarea permiselor de pescuit pentru anii 2014-2015, pentru a avea posibilitatea însușirii banilor în sumă de 2 434 190 lei (995 600 lei (2014) + 1 438 590 lei (2015)), iar pentru suma de 1 375 000 lei, acumulată de la realizarea permiselor de pescuit pentru anul 2015, pentru a da un aspect legal acțiunilor sale ilegale, a perfectat un contract de împrumut, datat cu 21 septembrie 2015, prin care Ursu Iurie în calitate de persoană fizică a împrumutat de la Serviciul Piscicol, suma de 1 375 000 lei, pentru o perioadă de 3 luni, pentru procurarea șalupelor”.

Prima instanță a atribuit în acțiunile inculpatului fapte diferite de cele incriminate în rechizitoriu, incluzând de la sine textul: „...iar pentru suma de 1375000 lei, acumulată de la realizarea permiselor de pescuit pentru anul 2015, pentru a da un aspect legal acțiunilor sale ilegale, a perfectat un contract de împrumut, datat cu 21 septembrie 2015, prin care Ursu Iurie în calitate de persoană fizică a împrumutat de la Serviciul Piscicol, suma de 1 375 000 lei, pentru o perioadă de 3 luni, pentru procurarea șalupelor ”.

Prima instanță a depășit limita învinuirii, agravând situația inculpatului. La fel, contrar prevederilor art.394 alin.(1) pct.5) Cod de procedură penală, partea descriptivă a sentinței nu cuprinde încadrarea juridică corectă a acțiunilor inculpatului și motivele pentru modificarea învinuirii în instanța de judecată, modificarea învinuirii nefiind solicitată de către acuzatorul de stat.

Instanța de apel a notat că, eroarea menționată poate fi remediată doar prin desființarea sentinței, motiv pentru care, instanța de apel a admis cererea de apel declarată de către partea apărării, a casat, inclusiv din oficiu, în baza art.409 alin.(2) Cod de procedură penală, sentința și a pronunțat o nouă hotărâre, iar în temeiul art.385 alin.(1) pct.1) – 4) Cod de procedură penală, cu referire la infracțiunea comisă de către inculpatul Ursu Iurie prevăzută de art.191 alin.(5) Cod penal, instanța de apel a constatat următoarele circumstanțe:

Ursu Iurie, activând în baza ordinului 454-p din 20.06.2008, în funcție de șef a Serviciului Piscicol, a săvârșit infracțiunea de delapidare în proporții deosebit de mari cu folosirea situației de serviciu, în următoarele circumstanțe: în anul 2014, Ursu Iurie, a comandat de la „Editura Statistică” permise de pescuit, valoarea nominală a tuturor permiselor constituind 1 404 000 lei. Fiind verificate datele din evidență contabilă pentru perioada 01.01.2014 - 31.12.2014, la compartimentul venituri și componența mijloacelor speciale obținute în urma realizării permiselor de pescuit

amator/sportiv, s-a stabilit că încasările totale constituie 408 400 lei, inclusiv: luna ianuarie 58 050 lei, luna februarie 39 150 lei, luna martie 142 150 lei, luna aprilie 60 000 lei, luna iulie 109 050 lei. Suma de 408 400 lei, obținută de la realizarea permiselor a fost depusă direct la contul special al Serviciului, evitându-se înscrierile în registrul de casă.

Prin urmare, diferența dintre nominalul de permise procurate și nominalul permiselor realizate, pentru anul 2014 constituie suma de 995 600 lei (1 404 000 - 408 400), sumă ce a fost însușită, prin delapidare de Iurie Ursu.

Tot el, în perioada anului 2015, a însușit prin delapidare bani de la realizarea permiselor de pescuit în sumă de 1 438 590 lei, în următoarele circumstanțe: Pentru anul 2015, Serviciul Piscicol a editat 11300 de permise de pescuit, urmare fiind realizate 11 025 de permise, la valoarea nominală în sumă de 1 806 510 lei. La compartimentul venituri și componența mijloacelor speciale pentru perioada 01.01.2015-31.12.2015, în contabilitatea Serviciului Piscicol au fost înregistrate și raportate încasări totale în sumă de 367 890 de lei. Mijloacele bănești în sumă de 1 438 590 lei obținute prin diferența sumelor de 1 806 510 lei ce reprezintă suma pentru permise realizate și 367 920 lei, care este venit reflectat în evidența contabilă, nu au fost reflectate în evidența contabilă a Serviciului Piscicol ca venituri la contul special, fiind ridicate în numerar personal de către Ursu Iurie.

Totodată, Ursu Iurie, contrar normelor imperative, n-a organizat evidența corespunzătoare a mijloacelor bănești încasate de la realizarea permiselor de pescuit pentru anii 2014 - 2015, pentru a avea posibilitatea însușirii banilor în sumă 2 434 190 lei (995 600 lei pentru 2014+1 438 590 lei pentru 2015), fapt prin care a cauzat un prejudiciu în proporții deosebit de mari în cuantum de 2434190 lei.

Acțiunile lui Ursu Iurie au fost încadrate juridic în baza art.191 alin.(5) Cod penal, după semnele calificative „însușirea ilegală a bunurilor altei persoane încredințate în administrarea vinovatului, săvârșită în proporții deosebit de mari”.

Instanța de apel a menționat că, deși inculpatul Ursu Iurie nu și-a recunoscut vina în ședința primei instanțe în privința comiterii infracțiunii prevăzute de art.191 alin.(5) Cod penal, vinovăția acestuia se confirmă prin probe pertinente, concludente, utile și veridice ce coroborează între ele.

Instanța de apel a concluzionat că, fapta penală prevăzută la art.191 alin.(5) Cod penal, după semnele calificative „însușirea ilegală a bunurilor altei persoane încredințate în administrarea vinovatului, săvârșită în proporții deosebit de mari” – a fost săvârșită de către inculpatul Ursu Iurie, fapt care este dovedit prin probele administrate, or s-a constatat cu certitudine că inculpatul Ursu Iurie, activând în calitate de șef a Serviciului Piscicol în perioada 2014 – 2015, a însușit mijloace bănești în proporții deosebit de mari care-i erau date în administrare conform atribuțiilor fișei de post, prin ce i-a cauzat Serviciului Piscicol un prejudiciu material în sumă de 2 434 190 lei.

Cu referire la componența de infracțiune prevăzută de art.191 alin.(5) Cod penal, obiectul juridic special al infracțiunii are un caracter multiplu: obiectul juridic

principal îl formează relațiile sociale cu privire la posesia asupra bunurilor mobile; obiectul juridic secundar îl constituie relațiile sociale cu privire la executarea corectă a atribuțiilor de administrare în privința bunurilor încredințate.

Prin acțiunile sale, inculpatul Ursu Iurie a atentat la bunurile Serviciului Piscicol (banii în sumă de 2 434 190 lei) încredințate lui în virtutea atribuțiilor sale, fiind cel care gestiona bunurile Serviciului Piscicol.

Cu referire la acest aspect, instanța de apel a notat că este relevant Actul inspectării financiar tematice efectuate la Serviciul Piscicol pe perioada 01.01.2014 – 01.01.2016, prin care se atestă lipsurile de mijloace bănești depistate la controlul efectuat. Martorul Isac Oxana, care a întocmit actul inspecției financiare în urma controlului tematic financiar efectuat la Serviciul Piscicol pentru perioada anilor 2014 - 2015, a declarat că în total, suma lipsă de bani de la realizarea permiselor constituie 2 434 190 lei (995 600 lei (2014) și 1 438 590 lei (2015).

Instanța de apel a reținut declarațiile martorului Dănuță Oxana, și a considerat neîntemeiate argumentele apelantului precum că, declarațiile martorului Dănuță Oxana ar urma să fie apreciate critic or, declarațiile martorului respectiv coroborează cu declarațiile martorului Isac Oxana, care a întocmit actul inspectării financiar - tematice efectuate la Serviciul Piscicol pe perioada 01.01.2014 – 01.01.2016, răspunsurile de la ÎS „Editura Universul” nr. 61 din 11.03.2016 și nr.67 din 18.03.2016 și materialele anexate, prin care se confirmă comanda Serviciului Piscicol de tipărire a permiselor de pescuit pentru anii 2014 - 2015 de și primire a acestora de la ÎS „Editura Universul”. Din analiza actului inspecției financiare rezultă săvârșirea mai multor încălcări ce țin de evidența permiselor de pescuit într-un registru, contrar prevederilor Hotărârii Guvernului nr.888/06.08.2007 și reflectarea lor în evidența contabilă.

Cu referire la mărimea prejudiciului cauzat prin infracțiune, acesta este în proporții deosebit de mari, instanța de apel a notat că, conform Actului Inspectării financiar tematice efectuate la Serviciul Piscicol pe perioada 01.01.2014 – 01.01.2016, suma totală lipsă de la realizarea permiselor constituie 2 434 190 lei (995 600 lei (2014) și 1 438 590 lei (2015).

Cu referire la argumentele invocate în apel de către partea apărării și anume cele ce se referă la nevinovăția inculpatului, instanța de apel a stabilit că, Ursu Iurie nu a organizat evidența permiselor de pescuit editate, pentru a face dificil calculul numărului real de permise realizate, or după cum s-a stabilit în cadrul inspectării financiare, precum și reieșind din declarațiile inspectorului, entitatea administrată de către Ursu Iurie nu dispune de totalitatea documentelor primare, decât facturile fiscale, în care este indicat numai numărul de exemplare, nefiind specificată valoarea nominală și numărul de permise tipărite, iar cele descrise impun concluzia că cotoarele permiselor și ale permiselor neutilizate din anul 2014 au fost nimicite, în contabilitate fiind înregistrate date numai cu referire la banii depuși la contul special, nefiind posibil de stabilit numărul de permise vândute și la ce valoare, aceiași situație fiind și în anul 2015.

Instanța de apel a reținut și faptul că, la etapa urmăririi penale, Ursu Iurie a recunoscut că a luat banii și i-a transmis unei persoane cu scopul ca aceasta să procure niște șalupe, dar persoana respectivă nu s-a ținut de cuvânt și mai mult, este de negăsit.

În cadrul confruntării, Ursu Iurie a recunoscut că, a cerut de la Dănuță Oxana și a primit actele de evidență și realizare a permiselor de pescuit pentru anii 2014 – 2015 și a confirmat că pe parcursul anului 2014 a primit sume de bani de la Dănuță Oxana, nu-și amintește ce sume și nici timpul concret.

Cu referire la alegațiile apărării precum că, declarațiile lui Ursu Iurie din ședința de judecată sunt contrare celor date la urmărirea penală, deoarece acesta nu a avut încredere în organul de urmărire penală, dar numai în prima instanță, instanța de apel lea apreciat ca fiind poziția de apărare a inculpatului, or declarațiile acestuia date în cadrul urmăririi penale coroborează cu cele ale martorilor, care sunt preîntâmpinați de răspundere penală pentru declarații mincinoase, răspundere nu este prevăzută pentru calitate de inculpat.

Instanța de apel a considerat neîntemeiate argumentele apărării precum că ideea de a întocmi un contract de împrumut i-ar aparține Oxanei Dănuță pentru a tăinui sumele luate de ea și împrumutate altor persoane, or acestea nu sunt probate.

Cu referire la argumentele invocate în cererea de apel, instanța de apel lea considerat neîntemeiate alegațiile precum că, prin ordonanța din 19.02.2016 privind controlul economico – financiar, s-a dispus efectuarea unei măsuri procesuale neprevăzute de Codul de procedură penală, și că în consecință, aceasta ar fi nulă, or în urma examinării ordonanței respective, s-a stabilit că acesta corespunde prevederilor art.255 alin.(2) Cod de procedură penală.

Instanța de apel a considerat neîntemeiat argumentul apărării precum că respingerea cererii de efectuare a unei expertize contabile independente a dus la încălcarea dreptului inculpatului la apărare, or în speță deja a fost efectuat un control tematic la Serviciul Piscicol de către un inspector al Direcției inspectare financiară și a fost întocmit un act veridic și valabil, iar ulterior inspectorul a fost audiat în cadrul cercetării judecătorești.

Instanța de apel a considerat neîntemeiate alegațiile apărării precum că, nu s-a demonstrat prejudiciul material real care să existe la moment, or prin actul inspecției financiare s-a stabilit suma totală lipsă de la comercializarea permiselor, care constituie 2 434 190 de lei (995 600 de lei în 2014 și 1 438 590 de lei în 2015).

Instanța de apel a apreciat critic și argumentele apărării precum că, la numirea inculpatului în funcție, acestuia nu i-au fost enumerate bunurile de care este responsabil, or fișa postului de Șef al Serviciul Piscicol prevede responsabilitatea directorului pentru întreaga activitate a instituției pe care o conduce.

Instanța de apel a considerat neîntemeiat argumentul apărării precum că, nu a fost probată latura obiectivă a infracțiunii și că suma de 2 434 190 de lei nu a fost demonstrată, or prin Actul inspecției financiar tematic efectuate la Serviciul Piscicol pe perioada 01.01.2014 – 01.01.2016, s-a stabilit că în total, suma lipsă de bani

de la comercializarea permiselor constituie 2 434 190 de lei (995 600 de lei în 2014 și 1438590 de lei în 2015).

Instanța de apel a apreciat critic argumentul apărării precum că, în mod contrar prevederilor art.281 Cod de procedură penală, ordonanța de punere sub învinuire nu conține date despre data, locul, mijloacelor și modului de sustragere a sumelor însușite, nu sunt indicate documentele de transfer ilicit și nici cecurile pe care au fost ridicați careva bani în numerar or, ordonanța de învinuire este întocmită în corespundere cu prevederile legale, în aceasta fiind stabilite toate circumstanțele săvârșirii infracțiunii incriminate.

Instanța de apel a considerat neîntemeiat argumentul apărării precum că, prin ordonanța de începere a urmăririi penale din 21.01.2016 prejudiciul material a fost calculat fictiv, lipsind mai puțini bani, iar ulterior acesta a crescut, or odată ce procesul a fost doar pornit, ulterior au fost elucidate toate circumstanțele cauzei și s-a modificat și suma de bani depistată ca fiind lipsă.

Instanța de apel a apreciat critic argumentul apărării precum că, la faza de urmărire penală, actul de revizie i-a fost prezentat inculpatului sub formă de raport de expertiză, la întocmirea căruia, inculpatul nu a putut pune întrebări, or Ursu Iurie a beneficiat de apărător.

Instanța de apel a apreciat critic argumentele apărării precum că toți martorii au declarat că, permisele de pescuit erau eliberate de contabilitate și exista un registru unde se ducea evidența acestora, iar banii din vânzarea lor erau transmiși în contabilitate, responsabil fiind contabilul - șef Dănuță Oxana, or aceste alegații contravin declarațiilor martorilor Dănuță Oxana, Ungurean Vlad, Coșer Constantin, Ojog Valentin, Cara Ion, Eftodi Leonid, Cheaburu Vasile, Raducan Serghei, Drumea Mihail, care au declarat că uneori biletele de pescuit erau eliberate de către inculpat, care făcea în acest sens mențiunile respective, iar uneori încasa el banii pentru a fi transmiși în contabilitate.

Cu referire la mențiunile apărării precum că, inculpatul a fost presat să plece din funcția pe care o exercita și că i s-a creat un dosar politic, instanța de apel a reiterat că acestea nu au tangență la speța examinată și nu sunt relevante din punct de vedere penal.

La fel, instanța de apel a apreciat critic argumentul apărării precum că, eliberarea permiselor lipsă nu a fost probată, la fel ca și suma de 995 600 de lei, or actul inspecției financiare din 26.04.2016 demonstrează contrariul, după cum s-a stabilit supra.

Instanța de apel a considerat neîntemeiat argumentul apărării precum că, responsabile de eliberarea permiselor și colectarea banilor pentru acestea erau contabilele Unru Ludmila și Dănuță Oxana, or s-a stabilit că responsabilitatea îi revine anume inculpatului, fapt care reiese din fișa postului acestuia, dar și din declarațiilor martorilor audiați, care au confirmat că inculpatul a eliberat permise și a colectat sumele de bani, care ulterior au fost delapidate de către inculpat.

Cu referire la pedeapsa penală instanța de apel a ținut cont de gravitatea

infracțiunii săvârșite – care este una deosebit de gravă; de persoana inculpatului – care nu are antecedente penale, nu și-a recunoscut vina, nu a recuperat prejudiciul cauzat prin infracțiune, nu figurează la evidența medicului narcolog și psihiatru, este căsătorit, nu are persoane la întreținere, are studii superioare, anterior nu a fost condamnat.

În redacția legii de la data comiterii faptei din speță, pentru comiterea infracțiunii prevăzute de art.191 alin.(5) Cod penal este prevăzută pedeapsa cu închisoare de la 8 la 15 ani.

Ținând cont de circumstanțele speței, pentru comiterea infracțiunii prevăzute de art.191 alin.(5) Cod penal, instanța de apel a conchis de a-i aplica inculpatului Ursu Iurie pedeapsa sub formă de închisoare pe un termen de 10 ani în penitenciar de tip închis, cu privarea de dreptul de a ocupa funcții și de a exercita activități în domeniul administrării persoanelor juridice pe un termen de 5 ani,

Cu referire la acțiunea civilă înaintată de către Serviciul Piscicol împotriva lui Ursu Iurie, instanța de apel a făcut trimitere la art.225 alin.(3) Cod de procedură penală, și a reținut că partea vătămată Serviciul Piscicol a probat cuantumul prejudiciului material efectiv suportat, și anume prin Actul inspectării financiar tematice efectuate la Serviciul Piscicol pe perioada 01.01.2014 – 01.01.2016, prin care s-a stabilit cu certitudine lipsa sumei de 2 434 190 de lei rezultați din comercializarea permiselor de pescuit, a conchis de a încasa de la Ursu Iurie în beneficiul Serviciului Piscicol prejudiciul material în sumă de 2 434 190 de lei, iar pentru a asigura executarea acestei dispoziții, a menținut măsura de asigurare a acțiunii civile sub formă de sechestru asupra a ¼ cotă – parte care-i aparține lui Ursu Iurie din încăperea cu nr. cadastral xxx cu suprafața de 72,3 m.p. din mun. Chișinău, str. xxx în scopul asigurării reparării prejudiciului cauzat prin infracțiune.

7. Decizia instanței de apel a fost atacată cu recurs ordinar de către avocatul Talmaci Mariana în numele inculpatului prin care invocând incidența pct. 6, 12 a dispozițiilor art. 427 Cod de procedură penală a solicitat casarea deciziei, dispunerea unei noi rejudecări a cauzei date în ordine de apel la un alt complet de judecată

7.1 În susținerea recursului avocatul Talmaci Mariana a invocat că:

- instanța de apel a admis o eroare gravă de fapt care a afectat soluția de fapt, a respins ilegal cerere a cu privire la efectuarea unei expertize economico-financiară;
- în decizie se încasează suma de 2 434 190 lei către în beneficiul Serviciul Piscicol- dar de fapt așa instituție actualmente nu există – este Inspectoratul Ecologic;
- în momentul când Ursu Iurie a fost numit în funcție i-au fost încredințate bunuri enumerate de care a fost responsabil aceste bunuri nu se pretind;
- act de primire predare a Serviciului Piscicol nu a fost semnat sau întocmit între SP și Ursu Iurie;
- lui Ursu Iurie s-a incriminat insuficiența unei sume de bani care nu este justificată legal, în rapoartele financiare pe 2014, anul 2015, nu este indicat careva creanță către Ursu Iurie, fapt confirmat de către contabilă șef, aceste rapoarte nici nu au fost corectate sau modificate ulterior - deci Serviciul Piscicol - la momentul actual

nu are careva creanțe sau debitori - în persoana lui Ursu Iurie. Ceea ce confirm poziția apărării că careva prejudiciu material real nu exista la momentul dat la SP;

- acțiunea civilă a părții vătămate nu a fost probată cererea în nici un fel, nu au fost anexate probe în sensul dat care ar demonstra că suma de bani solicitată a fost luată nemijlocit de Ursu Iurie, ba din contra nu a fost probat nici lipsa ei în contabilitate, din punct de vedere juridic, SP nu a suferit nici o pierdere;

- atribuțiile de serviciu a fost îndeplinite cu o desfășurare normală a activității de serviciu, ba mai mult toți angajați cu excepția contabilului au adus laude și au declarat unanim că directorul Ursu Iurie și-a îndeplinit conștiincios sever, și cu responsabilitate obligațiile de serviciu;

- consideră că Ursu Iurie duce răspundere doar în limita bilanțului contabil care se supune legii contabilității, adică răspunde în temeiul legii date, careva bilanț contabil modificat, sau precum că conține bilanțul contabil informație falsă nu a fost prezentat, sau ulterior corectat. Dânsul a semnat bilanțul prezentat de contabil care în 2014, și 2015 erau corespunzătoare normelor. Până la momentul de față permisele cumulate din 2015 nu au fost luate la evidență corespunzător, iar contabilul este până în prezent în funcție fiind doar muștrată de către inspecția financiară. Consideră că nu se poate solicita careva prejudiciu material fără o probă justificată- act juridic real - care confirmă - creanța în acest sens;

- făcând referință la declarațiile martorului Oxana Isac, a menționat că, estimativ nicidecum nu pot ajunge la cifra insinuată lipsa de 995600, în actul financiar, și în depoziție - pe anul 2014 nu a putut stabili suma lipsă - acesta a fost doar diferența dintre nominalul de permise procurate și permise realizate - 995600 lei, astfel consideră că se poate conchide o lipsă a sumei date, neștiindu-se suma lipsa de realizare sau încasare;

- în coroborare - actul dat financiar din 2016, cu actul dnei Mazur din 2014, cu declarațiile inspectorilor, sunt toate în contradicție. De către Ursu Iurie nu putea fi înșușită un nominal de pe hârtie, toți inspectorii au relatat că minuțios toată evidența a fost dusă de către Serviciul Contabilității, și permisele se dădeau tot de la contabili banii de la realizări tot se dădeau în contabilitate, rareori le primeau de la director când dânsul era în teritoriu;

- actul financiar atestă lipsa nominalului- nu a mijloacelor bănești a permiselor, în urma controlului efectuat. Conform fișei postului lui Ursu Iurie de către SP- nu i-au fost încredințat patrimoniu efectiv de 2434190 lei - și nicidecum dânsul nu a putut înșuși sau scoate fără temei așa suma- valoare- din ceea ce nu a fost probat că a existat. A remarcat că de aceea până în prezent careva Rapoarte contabile- modificate sau corectate- nu au fost prezentate la dosar. Existența unui prejudiciu efectiv- trebuie probat că anterior a existat la SP- pentru a suferi așa o pierdere. Nu a fost probată legătură de causalitate între scoatere și trecere - acțiune în sine de sustragere nu a fost la fel probată;

- făcând referință referință martorului O. Dănuță, și-a expus poziția că ea se contrazice de nenumărate ori și nu poate fi credibilă fiind într-o relație ostilă cu

Directorul deoarece au fost iubiți fapt confirmat de alți martori inclusiv de Ursu Iurie și doar trebuie în vreo modalitate să justifice erorile în contabilitate care le-a creat-fără registru de încasare fără depuneri bancare lunare- după o analiza mai amănunțită- depunerile se făceau în prima jumătate de an când evident se făceau și vânzările de sezon fapt confirmat de inspectori, ulterior dânsa nu atrăgea atenția la obligațiunile de serviciu pe care trebuia sa le facă și de care și este responsabilă;

- pentru neglijența de serviciu a martorului O. Dănuța, a fost doar mustreată. Pentru că Ursu Iurie nu a observat lipsa profesionalismului dânsa nu poate fi atras la răspundere penală, pentru un prejudiciu care de fapt nu este nicidecum real;

- conform Regulamentului SP eliberează permise, iar după cum se invocă de OUP eliberarea permiselor lipsă nu a fost probată, deci calculul sumei de 995600 este unul nejustificat material. Realizarea permiselor nu a fost demonstrată și sunt mari dubii cu privire ce s-a întâmplat în contabilitate, odată ce permisele date nici nu a fost luate la evidență, de către contabilitate. Valoarea nominală nu poate fi solicitată sau calculată ca un prejudiciu adus SP, deoarece nu se cunoaște cu certitudine care au fost realizate, care au fost anulate. Deci comanda efectuată la Editura Universul, demonstrează doar procurarea unor permise, editate, la costul stipulat în factură, iar transformarea lor în valoare materiala are loc doar la momentul tranzacționării și luarea la evidență contabilă, ceea ce nu a fost probat de către OUP, la momentul dacă se proba tranzacționarea propriu zisă deci transformarea permisului în valoare bănească, însușirea propriu zisă de către Ursu Iurie nu a fost probată, modalitate propriu zisă, metoda, sau scopul, intenția directă;

- ordonanța din 19 februarie privind controlul economic financiar prevede efectuarea unui control economică financiar- controlul financiar nu este o măsură procesuală penală, fiind apoi prezentată părților sub forma de expertiză. În momentul controlului economico financiar partea anchetată colaborează cu organul care efectuează acest control tematic, totodată are dreptul de a prezenta probe, explicații întrebări, fapt de care Ursu Iurie a fost lezat. Dînsul nu avut nici o calitate, si nici nu a fost respectat dreptul său de a contesta actul dat. Reieșind din declarațiile lui Isac Oxana depuse sub jurământ - dânsa a afirmat că calculul dat este unul estimativ bazat pe nominalul indicat, realizarea căruia nu poate fi probată, deci suma lipsa este una presupusă. Iar acuzarea și condamnarea trebuie să fie indubitabilă, nu bazată pe suspiciuni;

- actul inspecției financiare din 10 octombrie 2014 pe perioada anului 2014, 01.01.2014-01.09.2014 semnat de către Ecaterina Mazur prezentul act- nu confirmă careva încălcări pe perioada anului 2014 în cadrul SP, ceea ce demonstrează că suspiciunile și concluziile de către OUP pentru anul 2014 sunt neîntemeiate;

- conform fișei postului cet. Oxana Dănuță din iunie 2012 –aceasta fiind responsabilă de managementul SP, conducerea procesului de gestionare a patrimoniului SP asigurarea și controlul asupra păstrării documentelor contabile primare, informație de baza informațională de evidență contabilă precum și de arhivare predarea lor in arhiva departamentală, asigurarea și controlul asupra

tinereii juste a evidenței contabile și a gestiunii instituției. Conform fișei respective responsabil asupra actelor de evidenta contabila se face O. Dănuță, dânsa nu a semnalat la politie furtul cărorva acte, sau falsul cărorva acte sau nimicirea (pentru nimicire sunt acțiuni cu caracter penal stipulat în Codul penal);

- o altă probă importantă fiind invocată- f.d 182- răspunsul SP din 15.07 2016, pe perioada anului 2013- 2015 careva demersuri către Editura Universul cu privire la tipărirea blanchetelor nu sunt înregistrate la SP. Consideră că aceste probe nu au fost apreciate de instanța de judecată în nici un fel;

- consideră declarațiile contabilei stranii contradictorii- și nu pot servi drept acuzatorii deoarece contravin celorlalți martori. Consideră imposibil sa fiind contabil și să nu cunoști legea contabilității, și alte legi de specialitate ce sunt necesare evidenței contabile, inclusiv codul fiscal semnând în sensul dat rapoarte anuale bilanțuri contabile pe parcursul anilor 2005- pînă în prezent 2017;

- consideră cu necesită a fi reținute declarațiile Inspectorilor Ojog, Cara, Eftodi, Cheaburu, Raducan, Drumea, care confirmă că evidența permiselor se făcea regulat de către Contabilitate fiind registre depuse de către ei, iar suma de realizare conform declarațiilor lor indicată - cumulează cu aproximație 624.900 pe parcursul celor 2 ani. Astfel- cum poate fi în coroborare aceste declarații cu cele indicate de Oxana Dănuță, sau Diana Isac care invocă un calcul bazat pe nominal, si nu unul real bazat pe Vânzări de permise). Or diferența dintre așa zisul nominal lipsa 2434190- tichete aproximativ realizate 624900 = fiind 1805290 lei poate fi o eroare de calcul.

8. În temeiul art. 431 alin. (1), pct. 1¹ Cod de procedură penală, procurorul, a prezentat referință pe marginea recursului declarat, pledând pentru netemeinicia recursului ca inadmisibil fiind vădit neîntemeiat, considerând corecte constatările instanței de apel.

9. Judecând recursul ordinar în raport cu materialele cauzei, Colegiul Penal lărgit concluzionează că acesta urmează a fi admis, cu casarea deciziei instanței de apel și dispunerea rejudecării cauzei în aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată, din următoarele considerente:

Potrivit prevederilor art. 427 alin. (1) Cod de procedură penală, hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept, comise de instanțele de fond și de apel doar în cazurile stipulate în acest articol.

Conform art. 435 alin. (1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală, judecând recursul instanța este în drept să-l admită, cu casarea hotărârii atacate și dispunerea rejudecării cauzei de către aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată, în cazul în care eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

Prin urmare, instanța de recurs poate să intervină în soluția instanței de apel, inclusiv și să o caseze, atunci când se constată comiterea erorilor de drept, care au dus la adoptarea unei hotărâri ilegale, totodată, verificându-se dacă s-a aplicat corect legea la faptele reținute prin hotărârea atacată și dacă aceste fapte au fost constatate cu respectarea dispozițiilor de drept formal și material.

Recurentul invocă în recursul declarat temeuri de drept prevăzute de art.427 alin.(1), *pct. 6*) Cod de procedură penală, care prevede că hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel în următoarele temeuri: *instanța de apel nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apel sau hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția ori motivarea soluției contrazice dispozitivul hotărârii sau acesta este expus neclar, sau instanța a admis o eroare gravă de fapt, care a afectat soluția instanței; faptei săvârșite i s-a dat o încadrare juridică greșită.*

Potrivit prevederilor art.424 alin.(2) Cod de procedură penală, instanța de recurs examinează cauza numai în limitele temeiurilor stipulate expres de art.427 Cod de procedură penală, care în mod obligatoriu trebuie să fie invocate de recurent.

În sensul prevederilor din art.art.414 alin.(1), 417 alin. (1) pct. 8), 419 Cod de procedură penală și a jurisprudenței naționale, instanța de apel, judecând apelul, verifică legalitatea și temeinicia hotărârii atacate în baza probelor examinate de prima instanță, conform materialelor din cauza penală, și în baza oricăror probe noi prezentate instanței de apel. Instanța de apel se pronunță asupra tuturor motivelor invocate în apel.

În același context, Colegiul penal lărgit menționează, că hotărârile pronunțate de instanțele ierarhic inferioare trebuie să fie motivate atât în fapt, cât și în drept, în corespundere cu prevederile legislației în vigoare. Necesită a se avea în vedere că nu numai nemotivarea hotărârii, dar și motivarea superficială sau motivarea în termeni vagi-evazivi, reprezintă motiv de casare.

Verificând legalitatea hotărârii atacate sub aceste aspecte, Colegiul penal lărgit reține că, temeiurile prevăzute de art.427 alin.(1) *pct. 6*), Cod de procedură penală și-au găsit confirmarea în cauza dată.

Astfel, potrivit prevederilor art.414 Cod de procedură penală și practicii judiciare constante apelul, constituind o continuare a judecării fondului cauzei, legea (art.414 alin.(4) Cod de procedură penală) prevede posibilitatea instanței de a da o nouă apreciere probelor administrate la judecarea în prima instanță.

Astfel, la judecarea apelului, se poate proceda la cercetarea suplimentară a probelor administrate de prima instanță (care pot fi, de altfel, apreciate diferit față de felul cum au fost evaluate de instanța ierarhic inferioară), precum și la administrarea oricăror probe noi.

Instanța de apel poate adopta una dintre soluțiile pe care le poate pronunța prima instanță, apreciind temeinicia sau netemeinicia învinuirii, respectiv dispunând, după caz, condamnarea, achitarea inculpatului, fie încetarea procesului penal.

În această ipoteză, apelul are caracterul unei căi de atac de reformare, în sensul că instanța de apel, după desființarea hotărârii atacate, procedează ea însăși, ca instanță de control judiciar, la înlăturarea erorilor constatate, pronunțând o nouă hotărâre. Prin urmare, instanța de apel rejudecă fondul cauzei la cel de-al doilea grad de jurisdicție și nu ca primă instanță.

Mai mult, efectul devolutiv nu promovează o reeditare de către instanța de apel a judecății care a avut loc în prima instanță, ci o nouă judecată, cu caracter autonom, care are ca obiect reexaminarea acelor dispoziții din hotărâre, care au fost greșit sau nelegal soluționate.

Verificând și analizând per ansamblu decizia instanței de apel, raportat la criticele recurentului, Colegiul penal lărgit constată că instanța de apel la adoptarea soluției nu a respectat întocmai exigențele legii procesual-penale în partea motivării hotărârii.

Potrivit jurisprudenței constante a CEDO, chiar dacă dispozițiile art. 6 paragraful 1 din Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale impun instanțelor naționale să-și motiveze deciziile (a se vedea în acest sens cauza Boldea vs. România), această obligație nu presupune existența unor răspunsuri detaliate la fiecare problemă ridicată, fiind suficient să fie examinate în mod real problemele esențiale care au fost supuse spre judecată instanței, iar în considerentele hotărârii trebuie să se regăsească argumentele care au stat la baza pronunțării acesteia.

Curtea Europeană a mai consemnat în repetate rânduri că, la judecarea cauzei de către instanța de apel și la adoptarea deciziei, aceasta nu se poate limita la preluarea totală sau parțială a motivării formulate de instanța de fond, ci trebuie să analizeze din nou cauza, în fapt și în drept, cu atât mai mult când este în situația pronunțării unei noi hotărâri, și să răspundă argumentat la criticile și mijloacele de apărare invocate de părți, or, doar astfel se demonstrează că părțile au fost auzite în cadrul examinării acestei cauze penale.

Cu toate acestea, verificând decizia recurată, Colegiul penal lărgit constată că instanța de apel nu a analizat punctual criticile invocate de avocat, ci s-a limitat doar la expunerea unor fraze generale, menționând că: *„...Deși inculpatul Ursu Iurie nu și-a recunoscut vina în ședința instanței de fond în privința comiterii infracțiunii prevăzute de art.191 alin.(5) Cod penal, vinovăția acestuia se confirmă prin următoarele probe pertinente, concludente, utile și veridice ce coroborează între ele, după cum urmează...(pct. 23 al deciziei recurate).”* Această constatare a Curții de apel nu este urmată de o analiză amplă a probelor prezentate atât de partea acuzării cât și de partea apărării, prin expunerea clară și detaliată a faptului de ce unele sunt acceptate, iar altele respinse.

Față de cele ce preced, Colegiul reiterează că, declanșând o continuare a judecării cauzei în fond, apelul este o cale de atac sub aspect de fapt și de drept, întrucât odată exercitat, produce un efect devolutiv complet, în sensul că provoacă un control integral atât în fapt, cât și în drept, în privința persoanelor care l-au declarat și vizavi de problemele ce le ridică aceștia.

Astfel, fiind investită cu o situație de fapt, instanța de apel, ca urmare a efectuării cercetării judecătorești, în decizia adoptată trebuia să expună concluzia generală pe marginea apelului, precum și temeiurile de fapt și de drept care au dus la respingerea criticilor invocate de avocat, analizând probele și indicând expres care sunt motivele respingerii unora și aprecierii critice a altora.

Or, simpla motivare a instanței de apel precum că, probele demonstrează cu certitudine vina inculpatului, instanța de recurs o apreciază ca fiind insuficientă și nejustificată, or, potrivit art. 93 alin. (1) și alin. (2) Cod de procedură penală, probele sunt elemente de fapt dobândite în modul stabilit de prezentul cod, care servesc la constatarea existenței sau inexistenței infracțiunii, la identificarea făptuitorului, la constatarea vinovăției, precum și la stabilirea altor împrejurări importante pentru justa soluționare a cauzei și în calitate de probe în procesul penal se admit elementele de fapt constatate prin intermediul următoarelor mijloace: 1) declarațiile bănuितului, învinuitului, inculpatului, ale părții vătămate, părții civile, părții civilmente responsabile, martorului; 2) raportul de expertiză, etc.

Conform art. 100 alin. (4) Cod de procedură penală, toate probele administrate în cauza penală vor fi verificate sub toate aspectele, complet și obiectiv. Verificarea probelor constă în analiza probelor administrate, coroborarea lor cu alte probe, administrarea de noi probe și verificarea sursei din care provin probele, în conformitate cu prevederile prezentului cod, prin procedee probatorii respective, iar în conformitate cu art. 101 alin. (1) Cod de procedură penală, fiecare probă urmează să fie apreciată din punct de vedere al pertinentei, concludenței, utilității și veridicității ei, iar toate probele în ansamblu – din punct de vedere al coroborării lor.

Colegiul penal lărgit conchide că instanța de apel la examinarea cauzei nu a cercetat probele prezentate de către partea acuzării și partea apărării sub toate aspectele, nu le-a verificat și analizat prin prisma pertinentei, concludenței, utilității și veridicității lor, iar în ansamblu - din punct de vedere al coroborării acestora și nu și-a motivat soluția adoptată, de asemenea instanța de apel nu a făcut o analiză minuțioasă a chestiunilor de fapt criticate de părți și astfel nu a soluționat fondul apelului declarat.

În contextul expus, se specifică că pentru corectitudinea judecării prezentei cauze este important de a analiza minuțios toate probele acumulate în dosar, întrucât aprecierea probelor este unul din cele mai importante momente ale procesului penal, iar justa apreciere contribuie la elucidarea adevărului și la echitatea procedurii desfășurate pentru toate părțile la proces, or, în decizia instanței de apel lipsește analiza și aprecierea probelor.

În atare circumstanțe, se relevă că au fost încălcate prevederile art. 394 alin.(1) pct. 2) Cod de procedură penală, unde este stipulat expres că, partea descriptivă a hotărârii de condamnare trebuie să cuprindă probele pe care se întemeiază concluziile instanței de judecată și motivele pentru care instanța a respins alte probe.

În consecință, precedându-se în asemenea mod, instanța de apel a admis nerespectarea art. 6 paragraful 1 al Convenției Europene, potrivit căruia - „... orice persoană are dreptul la judecarea în mod echitabil, (...) a cauzei sale, de către o instanță independentă și imparțială, instituită de lege, care va hotărî asupra temeiniciei oricărei acuzații în materie penală îndreptată împotriva sa”.

Astfel, Colegiul penal observă lipsa unei motivări corespunzătoare și suficiente pentru concluziile pronunțate, precum și expunerea argumentată a

instanței de apel asupra circumstanțelor și cerințelor avocatului, invocate în cererea de apel.

De asemenea Colegiul penal constată nerespectarea de către instanța de apel a prevederilor ce țin de procedura examinării demersului privind numirea expertizei judiciare.

Astfel, în conformitate cu art.342 din Codul de procedură penală:

(1) Toate chestiunile care apar în timpul judecării cauzei se soluționează prin încheiere a instanței de judecată.

(2) Încheierile privind măsurile preventive, de ocrotire și asiguratorii, recuzările, declinarea de competență, strămutarea cauzei, dispunerea expertizei judiciare, precum și încheierile interlocutorii, se adoptă sub formă de documente aparte și se semnează de judecător sau, după caz, de toți judecătorii din completul de judecată.

(3) Încheierile instanței asupra celorlalte chestiuni se includ în procesul-verbal al ședinței de judecată.

(4) Încheierile date pe parcursul judecării cauzei se pronunță public.

Colegiul penal lărgit constată că instanța de apel contrar dispozițiilor art. 342 alin.(2) Cod de procedură penală a respins protocolar demersul avocatului Talmaci Mariana privind numirea unei expertize economico-financiare (f.d.211, vol. IV), deși potrivit acestei norme, cu referire la demersul dat, urma să pronunțe o încheiere motivată sub formă de document aparte, făcându-se referința respectivă și reieșind din prevederile art.142, 143, 145 Cod de procedură penală.

Prin urmare, se constată că instanța de apel nu a ținut cont de dispozițiile normelor citate, respingând protocolar, contrar normelor legale demersul avocatului Talmaci Mariana privind numirea unei expertize economico-financiare, or aceasta urma prin încheiere motivată să se expună asupra temeiniciei demersului apărării nominalizat.

Din considerentele expuse, Colegiul penal lărgit constată, că decizia instanței de apel în cauza dată, este afectată de insuficiență în partea motivării soluției adoptate, precum și admiterea nerespectării normelor ce guvernează procedura judecării cauzei, circumstanțe incidente cazului de casare prevăzute de art. 427 alin. (1), *pct. 6*) Cod de procedură penală, care la rândul său, reprezentând erori, ce nu pot fi corectate în ordinea procedurii de recurs.

10. La rejudecarea cauzei instanța de apel urmează să se conducă de prevederile art. 436 Cod de procedură penală, care prevede procedura de rejudecare și limitele acesteia, să se pronunțe la modul convenit și în strictă conformitate cu prevederile legii procesual penale asupra tuturor motivelor invocate în apel, să verifice și să aprecieze profund probele administrate și examinate în instanță în strictă conformitate cu cerințele legii, să le dea apreciere convenită cu argumentarea admisibilității sau inadmisibilității fiecărei probe examinate, să elucideze faptele importante pentru soluționarea justă și promptă a cauzei date, să cerceteze amănunțit aspectele învinuirilor înaintate, să analizeze la modul convenit prezența

sau lipsa vinovăției inculpatului în comiterea infracțiunii imputate, ținând cont de motivele expuse în prezenta decizie și de motivele invocate în recursul declarat, iar ca urmare să pronunțe o hotărâre legală și întemeiată, care să corespundă prevederilor art. 417 Cod de procedură penală.

11. În conformitate cu art. 434, 435 alin. (1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală, Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție,

DECIDE:

Admite recursul ordinar declarat de către avocatul Talmaci Mariana în numele inculpatului, casează total decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 30 octombrie 2019, în cauza penală în privința lui *Ursu Iurie xxxxx* și dispune rejudecarea cauzei, de către aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

Decizia nu se supune nici unei căi de atac.

Decizia motivată pronunțată la 11 martie 2021.

Președinte

Timofti Vladimir

Judecători

Boico Victor

Toma Nadejda

Țurcan Anatolie

Cobzac Elena